

اقتصاد دریا

بندر کنگ

بخش چهارم

جایگاه اجتماعی زنان در شکل‌گیری نظام‌خانه‌های بندر کنگ

دکتر حسین سلطان زاده، ناعمه دبیری نژاد – احساس آسایش خاطر و مطلوبیت مکان به ویژه برای جنس مؤنث از دغدغه و اهداف معماران از دیرباز بود؛ زنان با استفاده از سرشت خاص خود و ویژگی و نیازهای متفاوت، منجر به خلق فضا و ارتباط فضایی شدند که در راستای مطلوبیت و برطرف کردن نیازهایشان است.

جایگاه‌زن در بندر کنگ

تقسیم کار بر اساس جنسیت در همه جوامع وجود دارد. به طور معمول وظیفه مرد بیرون از خانه و زن در خانه تعریف می‌شد. در بندر کنگ اموری از قبیل نظافت و شست و شو، پختن غذا، تربیت و بزرگ کردن فرزندان و مدیریت مسائل مربوط به خانه به عهده‌م (مادر خانواده) و سایر زنان از جمله بی‌بی (مادربزرگ)، دخت (دختر) و گاوو (عروس) بوده است. زندگی چندخانواری موجب می‌شد که زنان کارهای مختلف را با هم انجام دهند.

زنان در جهان مردان حضور دارند اما نامرئی و هیچ حقوقی در خیابان ندارد. زنان متعلق به فضای خصوصی هستند، وجود عموم در این فضا کم، یا وجود ندارد. حضور زن در جامعه و میزان چگونگی ارتباط درون خانه با بیرون، در هر دوره کنگ به دلیل داد و ستد تجاری، فرهنگ و هویت متمایزی داشته، هند و آفریقا از نواحی تأثیرگذار بر فرهنگ مردم است. سفر مردان ممکن بود بیش از ۸ ماه طول بکشد. زنان در نبود همسرانشان از خانه بیرون نمی‌آمدند و اساسی‌ترین ارکان خانه را به دوش کشیده و مهم‌ترین دغدغه آن‌ها سالم رسیدن مردان و فرزندانشان از دریا بود.

در باور زنان ستاره سهیل دختری است که به سبب خیانت خواهرش خود را در تئور می‌اندازد و تبدیل به ستاره میشود؛ جایگاه آن درون چاه و راهنمای مردان و نشان دهنده فصول مختلف سال و سردی و گرمی هواست. رسومات مختلفی در آداب سفر وجود داشت؛ در صورت شرکت زنی تنها در سفر بایستی یک مرغ را با خود می‌آورد تا جنس ماده تنها نبوده و جفت باشد. شاید این باورها به منظور بازداشتن انسان از امور ناپسند باشد. هنگامی که هوا و یا دریا مساعد بود برای آن واژه ی خواهر (دادا) را به کار می‌بردند که آرامش زن کنگ را یادآور می‌شود.

استفاده از لنج‌های اوزالی (بادبانی) در سفرهای دریایی بادها را مورد اهمیت قرار می‌داد و زنان گیاه‌اور (گیاهی خاردار) را چرخانده و سر گیاه را به سمتی قرار می‌دادند که می‌خواستند باد از آنجا بوزد و بعد سنگی روی آن قرار می‌دادند که جهت باد جابه‌جا نشود. زنان حنا و فصولات حیوان را سر در سمت کوش (شرق) متناسب با جهت وزش باد می‌زدند و بر این عقیده بودند که خشمگین شدن صاحب خانه و دشنام دادن موجب خشم باد کوش میشود، هر چه باد خشمگین تر باشد، کشتی‌ها زودتر به خانه می‌رسند.

یکی از مراسمات زنان به نام چهاردهی در شب چهاردهم ماه قمری برگزار میشد. در شربتی (کاسه چینی) مقداری حنا و گلاب و بزه‌ه را مخلوط و انگشتر خود را درون آن می‌انداختند؛ اشعاری خوانده و کودکان انگشتری را از طرف بیرون میکشند؛ انگشتر متعلق به هر کس باشد خواسته‌اش محقق میشود. مولدهای متعددی در این زمینه در مراسمات مختلف خوانده می‌شود.

برای مثال: بدو کوش میلیساری زتن خاقتن به بیکاری ای باد میلیساردی (منطقه‌ای از هند) که از شرق می‌وزی شروع به وزیدن که که زنان بیکار خفته‌اند ز راعی.

از جمله کارهایی که زنان در اوقات فراغت انجام میدادند جمع شدن به دور یکدیگر و قلیان کشیدن و قهوه نوشیدن بود. زنان این منطقه از دیر باز با قلیان‌های لنگه‌ای (یا تباکو محلی و ظرف سفالی) مأنوس بودند و حتی بیش از مردان استفاده می‌کردند.

زنان بعد از ازدواج در خیابان و جلوی مردها از روبند (برقع) استفاده می‌کردند و صورت خود را از دید مردان محفوظ نگه میداشتند. حتی اگر غریبه‌ای در خیابان میدیدند روی خود را به دیوار می‌کردند تا او رد شود. و چشمانشان هم دیده نشود. پوشاک زنان متشکل از کلاهک، روسری (لیسی)، پیراهن، زیر پیراهنی، شلوار، پاپوش (صندل یائبات) پادر از جنس توری زینت‌دار، برقع (روبند) بود که اغلب توسط خودشان دوخته و تزئین می‌شد.

زنان قبل از بازگشت مردان کلاهی برای آنان میپافتند که نماد عشق بود و به آنان تقدیم میکردند، خود را با گیاهان معطر خوشبو کرده و جشن میگرفتند. این خود به نوعی وابستگی و علاقه به همسرشان را نشان میدهد. در این شهر مردها گاهی بیش از یک زن داشتند، اما زنان در کنار یکدیگر و در یک خانه به خوبی زندگی می‌کردند.

اقتصاد دریامحور ندارد. وزارت اقتصاد هم شاید از پس درگیر مشکلات خشکی است که دریا را فراموش کرده باشد و نمایندگان مجلس با طرح سوال لازم است که بیدارباشی بدهند. مزیت اقتصاد دریایی برای تمامی جهان – به خصوص کشورهای پیشرفته – مشخص و ثابت شده است. همین کره جنوبی که برنامه توسعه اش را ۵سال بعد از ایران آغاز کرد، توجه کنید که الان کره جنوبی با تکیه بر اقتصاد دریا و گرایش دادن اقتصاد خود به سمت دریا، به موفقیت‌های بزرگی دست یافت و ما همچنان اصرار داریم با تصمیم‌های سیاسی که فقط ارزش تبلیغ برای رای آوردن دارد و بس، داشته‌های اقتصادی خود را خرج خشکی کردیم. خرجی که به دلیل بی‌آبی، نه تنها موفق نبوده؛ بلکه اهالی مناطق کویری و کم‌آب را به زحمت انداختیم. برخی نمایندگان مجلس در باره اقتصاد دریامحور سخن گفته‌اند. سخن‌های شایسته‌ای که به خوبی اهمیت موضوع را مشخص می‌کند؛ اما نمی‌دانیم چرا هیچ واکنش مناسبی در دولت – به خصوص در وزارت اقتصاد – ایجاد نمی‌کند.

اگر وزارت اقتصاد به سمت اقتصاد دریامحور گرایش دارند به این سوال توجه کنند. از وزیر محترم طرح سوال کنید. رئیس فراکسیون مناطق آزاد مجلس در گفت و گوی اختصاصی با ما گفت: اقتصاد دریامحور، کره گشای بزرگ اقتصاد کشور است. بسیار خوب! اگر به این سخن اعتقاد دارید، برای تحقق آن از ابزارهای خود استفاده کنید. با طرح سوال از وزیر می‌توانید به خوبی مسأله را مطرح و بر آن تاکید کنید. سایر نمایندگان هم از شما حمایت خواهند کرد زیرا گفت و گوهای آن‌ها نیز سخن درست شما را تایید می‌کند.

اگر به ووال کنونی پیش‌پیش برویم و اقتصاد دریامحور را مورد تاکید قرار ندهیم، به سرعت از شاه راهی تجارت بین الملل حذف می‌شویم، و اقتصاد ما دچار شکست دیگری خواهد شد.

عضو هیات رئیسه اتاق مشترک ایران و سوریه:

از حمل‌ونقل دریایی برای دستیابی به بازارهای سوریه استفاده شود

عضو هیات رئیسه اتاق مشترک بازرگانی ایران و سوریه با اشاره به اهمیت حضور در بازار سوریه، معتقد است: باید از حمل‌ونقل دریایی به‌منظور دستیابی به بازارهای این کشور استفاده کرد. به گزارش اقتصادسراسر، شهلا عموری عضو هیات رئیسه اتاق مشترک بازرگانی ایران و سوریه با اشاره به اهمیت ارتقای روابط تجاری با سوریه، گفت: یکی از راهکارهای دستیابی به بازارهای کشور سوریه استفاده از حمل‌ونقل دریایی به‌عنوان یک مزیت دسترسی میان دو کشور است که باید برای ارتقای سهم صادرات کالای غیر نفتی به کشور سوریه در دستور کار قرار گیرد. عموری افزود: با توجه به شرایط و تعاملاتی که میان ایران و سوریه وجود دارد، بازرگانان و تجار باید از این شرایط به‌عنوان یک فرصت استفاده کنند و به بهترین شکل به بازارهای سوریه ورود کنند و سهم بیشتری از بازار این کشور را به دست آورند.

رئیس اتاق اهواز با تأکید بر شناخت بازار کشور سوریه به‌منظور صادرات محصولات تولیدی به این کشور گفت: در این راستا به‌منظور توسعه صادرات محصولات غیرنفتی باید از زیرساخت‌های استان برای توسعه روابط تجاری با سوریه به بهترین شکل استفاده کنیم.

عموری عنوان کرد: استفاده از حمل‌ونقل دریایی برای صادرات یکی از راهکارهایی که می‌تواند منجر به دستیابی به بازارهای کشور سوریه شود زیرا بسیار کم‌هزینه‌تر است و می‌تواند به بهبود سهم تجارت ایران با سوریه کمک کند و راهگشای توسعه صادرات به دیگر کشورهای منطقه باشد. وی ادامه داد: تجسار و بازرگانان ایرانی و به‌ویژه خوزستان می‌توانند زیرا این کشور به واردات محصولات غیر نفتی از دیگر کشورها نگاه ویژه‌ای دارد.

عضو هیات رئیسه اتاق مشترک بازرگانی ایران و سوریه با تأکید بر اینکه رشد صادرات به رشد تولید کمک خواهد کرد و این معادله دوطرفه است، خاطر نشان کرد: گسترش روابط تجاری با سوریه می‌تواند زمینه‌ساز رشد تولید و ایجاد اشتغال شود و در شرایط فعلی اقتصاد کشور باید از ظرفیت‌ها به بهترین شکل بهره برد.

اقتصاد دریامحور ندارد. وزارت اقتصاد هم شاید از پس درگیر مشکلات خشکی است که دریا را فراموش کرده باشد و نمایندگان مجلس با طرح سوال لازم است که بیدارباشی بدهند. مزیت اقتصاد دریایی برای تمامی جهان – به خصوص کشورهای پیشرفته – مشخص و ثابت شده است. همین کره جنوبی که برنامه توسعه اش را ۵سال بعد از ایران آغاز کرد، توجه کنید که الان کره جنوبی با تکیه بر اقتصاد دریا و گرایش دادن اقتصاد خود به سمت دریا، به موفقیت‌های بزرگی دست یافت و ما همچنان اصرار داریم با تصمیم‌های سیاسی که فقط ارزش تبلیغ برای رای آوردن دارد و بس، داشته‌های اقتصادی خود را خرج خشکی کردیم. خرجی که به دلیل بی‌آبی، نه تنها موفق نبوده؛ بلکه اهالی مناطق کویری و کم‌آب را به زحمت انداختیم.

برخی نمایندگان مجلس در باره اقتصاد دریامحور سخن گفته‌اند. سخن‌های شایسته‌ای که به خوبی اهمیت موضوع را مشخص می‌کند؛ اما نمی‌دانیم چرا هیچ واکنش مناسبی در دولت – به خصوص در وزارت اقتصاد – ایجاد نمی‌کند.

اگر وزارت اقتصاد به سمت اقتصاد دریامحور گرایش دارند به این سوال توجه کنند. از وزیر بیرسند که اقتصاد دریا محور چیست و چه کاری برای آن کرده است؟

سمت و سوری بودجه ۱۴۰۲ همان است که همیشه بوده است. هیچ گرایش جدی و قوی به سمت

رئیس شیلات جزیره قشم خبر داد:

صید بیش از ۷۰ درصد ماهیان سطح‌زی ریز هر مزگان در قشم

رئیس شیلات شهرستان قشم از صید بیش از ۷۰ درصد ماهیان سطح‌زی ریز استان هرمزگان در صیدگاه‌های این ماهیان در جنوب این جزیره خبر داد. به گزارش اقتصادسراسر آمد، علیرضا گلشنی زاده به ایرنا، افزود: شهرستان قشم با صید حدود ۶۷ هزار تن از مجموع ۹۲ هزار تن صید ماهیان سطح‌زی ریز استان هرمزگان در سال، بیش از ۷۰ درصد صید این ماهیان را به خود اختصاص داده است. وی با اشاره به اینکه عمده‌ترین صیدگاه‌های این ماهیان در جنوب این جزیره و از ریمجاه تا سَلَحْج به طول ۱۰۰ کیلومتر نوار ساحلی است، افزود: بیش از ۵۰۰ صیاد و ماهیگیر با ۶۶ فروند ششناور در این زمینه مشغول به فعالیت هستند. رئیس شیلات شهرستان قشم توضیح داد: جزیره قشم دارای یکی از بزرگترین نوارهای ساحلی است و از دیرباز تاکنون شغل عمده مردم این جزیره به ویژه جامعه محلی آن مرتبط با شیلات و صنایع وابسته به آن بوده و هست. به گزارش ایرنا، آب‌های جنوب قشم، بندر جاسک، بندر لنگه و پارسیان از صیدگاه‌های اصلی ماهیان سطح‌زی ریز در استان هرمزگان است. جزیره قشم با وسعت یک هزار و ۵۰۰ کیلومتر مربع از تنگه هرمز به موازات ساحل جنوبی ایران به طول ۱۳۵ کیلومتر و عرض میانگین ۱۱ کیلومتر از توابع هرمزگان است و ۳۰۰ کیلومتر خط ساحلی دارد. شهرستان قشم شامل جزیره‌های قشم، هنگام و لارک با حدود ۱۵۰ هزار نفر جمعیت از تنگه هرمز به موازات سساحل استان هرمزگان به طول ۱۵۰ و عرض میانگین ۱۱ کیلومتر در میان آب‌های خلیج فارس گسترده شده است. جزیره قشم مشرف به تنگه هرمز و مجرای ورودی به خلیج فارس و دریای عمان است. این جزیره که بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس است، به دلیل مجاورت با اقیانوس هند، وجود منابع نفت و گاز و واحدهای پتروشیمی و پالایشگاهی و تجهیزات فراساحلی و برخورداری از تسهیلات بندری برای کشتی‌های بزرگ (در رده پاناماکس) یکی از راهبردی‌ترین جزایر ایران و خلیج فارس است. از سوی دیگر، ویژگی‌های طبیعی و تاریخی این جزیره، باعث شده قشم به یکی از مقاصد گردشگری اصلی در ایران تبدیل شود. منطقه آزاد تجاری – صنعتی قشم، حدود ۳۰۰ کیلومتر مربع از این جزیره را شامل می‌شود.

اقتصاد دریامحور ایران نیازمند چشم‌انداز روشن

اقتصادسراسرآمد بررسی می‌کند

برنامه وزیر اقتصاد برای اقتصاد دریامحور چیست؟

می‌برد. مجبوریم صدها کیلومتر لوله بکشیم تا آب برسانیم به یزد! چانمایی کارخانجات بزرگ آب بر در ایران اشتباه محض بوده و از رژیم گذشته تا کنون

بر این اشتباه پافشاری می‌شود.

سواحل ما که مانند تمامی سواحل کشورهای پیشرفته بایستی پرجمعیت‌ترین، پرکارخانه‌ترین، پراشتغال‌ترین و ثروتمندترین مناطق ایران باشد، رنگ زرد دارند و فقر از سر و روی آن‌ها می‌بارد. مخصوصا سواحل مکران که به زعم رهبر فرزانه مان، «کنج پنهان» است و می‌تواند رونق اقتصادی به کشور بدهد، کناره‌ای افتاده و مورد توجه نیست. سال‌هاست که از تعبیر مقام معظم رهبری –مدظله‌العالی– می‌گذرد و هیچ نشانه‌ای از حرکت در سواحل ۷۰۰کیلومتری مکران نیست.

سوال ما روشن است. واقعا چشم‌انداز اقتصاد دریامحور ما چیست؟ مسیری که باید طی کنیم کدام است؟ چه سیاست‌های اقتصادی سمت و سوی مشخص و معین برای بهره‌برداری از نعمات بزرگ دو دریای ایران باید طی کنیم؟ دریای شمال و دریای جنوب می‌توانند سرعت و جهش اقتصادی ما را ضامن کنند؛ چه شده که وزارت اقتصاد دل از خشکی نمی‌کند و به سمت اقتصاد دریامحور روی نمی‌کند؟

جای سوال است و ای کاش نمایندگان مجلس شورای اسلامی –که اکثریت به اقتصاد دریامحور گرایش دارند به این سوال توجه کنند. از وزیر بیرسند که اقتصاد دریا محور چیست و چه کاری برای آن کرده است؟

سمت و سوری بودجه ۱۴۰۲ همان است که همیشه بوده است. هیچ گرایش جدی و قوی به سمت

گروه اقتصاد دریامحور –محمد رحیمی– همه چیز در سوال مشخص و روشن است. جای هیچ بحث و گفت و گویی نیست و موضوع کاملاً عیان است.

کشور ایران از دو سو به دریا راه دارد. نعمت بزرگی که بسیاری کشورهای آرزوی آن را داشته‌اند و گاه برای رسیدن به دریا، جنگ‌ها کرده‌اند؛ اکنون این نعمت بزرگ پیش روی ماست در حالی که هیچ چشم‌اندازی برای استفاده از دریا و توجه به اقتصاد دریامحور نداریم.

پیش از این «شاه راه تجارت بین‌الملل» بودیم و اکنون ترکیه در شمال غرب، چین و پاکستان در بندر گوادر، امارات در فجیره و عراق در بندر فاو و بصره ما را دوره کرده‌اند و سرمایه‌گذاری بزرگی برای ایجاد کریدورهایی کرده‌اند که «ایران» را از چرخه کریدوری منطقه و بین‌الملل حذف کنند و تا حد بسیار زیادی هم موفق شده‌اند.

این در حالی است که سیاست اقتصادی ما، هیچ نگاه روشنی به «اقتصاد دریامحور» ندارد و بنادر ما در رقابت منطقه‌ای رو به افول می‌روند.

بندر خرمشهر از نداشتن تجهیزات لازم، نجیف شده است. کشتی‌ها از بندر آبادان کوچ کرده‌اند. بندر چابهار رها شده و سایر بنادر هم با مشکلات عدیده دست و پنجه نرم می‌کنند.

چین، بندر استیجاری گوادر را یک‌ساله به بهره‌برداری رساند و ایران بندر چابهار را بعد از ده سال از قرارداد با هند، به هیچ‌جا نرسانده است. نسبت به حجم فعالیت گوادر، فعالیت چابهار نزدیک به صفر است.

همه این‌ها در حالی است که کشور ما از بی‌آبی رنج

همزمان با سفر رئیس جمهوری به خوزستان؛

آماده‌سازی پروژه‌های بنادر خوزستان با سرمایه‌گذاری ۶۳ هزار میلیاردی

مدیرکل بندار و دریانوردی استان خوزستان از آماده‌سازی ۶۳ هزار میلیارد ریال انواع پروژه سرمایه‌گذاری دولتی و خصوصی در مجموعه بنادر استان همزمان با سفر رئیس جمهور به خوزستان برای بهره‌برداری و آغاز عملیات اجرایی خبر داد. به گزارش اقتصادسراسر آمد، بهروز آقائی در جمع خبرنگاران اظهار کرد: جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بنادر استان خوزستان همواره یکی از اولویت‌های این اداره کل به منظور توسعه زیرساخت‌ها و روساخت‌های بندری و رونق فعالیت‌های بازرگانی است. آقائی مدیرکل بندار و دریانوردی استان خوزستان با اشاره به اینکه ایجاد مشوق‌های لازم و همچنین فراهم کردن زیرساخت‌های مناسب برای حضور سرمایه‌گذاران خصوصی در بنادر استان راه‌وردي است که دولت سیزدهم به آن شتاب داده است افزود: همزمان با دومین سفر استانی آیت‌الله رئیسی به خوزستان، در منطقه ویژه اقتصادی بندر امام خمینی (ره) و همچنین بندر شادگان، سحافی، خرمشهر، آبادان، اروندکنار و چوئیده ۲۰ پروژه عمرانی آماده بهره‌برداری است. وی ارزش این سرمایه‌گذاری‌ها را ۶۳ هزار میلیارد ریال اعلام کرد و گفت: علاوه بر این عملیات اجرایی سه پروژه در بندر امام خمینی (ره)، شادگان و سحافی آغاز می‌شود. مدیرکل بندار و دریانوردی استان خوزستان تصریح کرد: همزمان با دومین سفر استانی رئیس جمهور به خوزستان، ۲۴ تاهمه سرمایه‌گذاری با بخش خصوصی به ارزش ۲۰ هزار میلیارد ریال منعقد خواهد شد. آقائی مدیرکل بندار و دریانوردی استان خوزستان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌ها آماده بهره‌برداری را بیش از ۴۰ هزار میلیارد ریال عنوان کرد و گفت: این در حالی است که ارزش سرمایه‌گذاری بخش دولتی برای ایجاد زیرساخت‌ها در قالب پروژه‌های تعریف شده بندار استان نیز بیش از ۲۰ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود. وی با تأکید بر اینکه این پروژه‌ها فرصت‌های شغلی پایداری را در بنادر استان فراهم کرده‌اند افزود: تعداد قابل توجهی از این پروژه‌ها در حوزه زیرساختی با هدف تسهیل تخلیه و بارگیری کالاهای اساسی و همچنین پشتیبانی از زنجیره محصولات صادراتی کشور احداث شده‌اند.